

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Společenství obcí

**Konference Meziobecní spolupráce 2025,
23.ledna 2025 Brno**

Ing. Marek Jetmar, Ph.D.

Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

Ministerstvo vnitra

Nová forma meziobecní spolupráce

- **Nová forma meziobecní spolupráce v mikroregionálním kontextu - dobrovolná**
- **Kvalifikovaná forma dobrovolného svazku obcí**
všechna práva a povinnosti DSO + nové kompetence
- **Zaměřena na koordinaci veřejných služeb a celkový rozvoj funkčního mikroregionu**
- **Správní obvod ORP + územní exkluzivita**
- **Samostatná i přenesená působnost – sdílený výkon VS**

Společenství obcí

Snaha překlenout silnou správní roztržitost a tím způsobenou ekonomickou a personální neefektivitou

Reakce na zahraniční dobrou praxi

Doporučení OECD, RE, think tanky, NERV a dalších platforem

Platforma pro budoucí nadobecní kompetence

Důvody zavedení společenství obcí

- 1. Potřeba vyšší formy dobrovolné spolupráce obcí dlouhodobě obsažena v celé řadě vládních dokumentů (MV Koncepce klientsky orientovaná veřejná správa 2030, MMR Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, Koncepce rozvoje venkova ČR).**
- 2. Vytvoření nové platformy/nástroje pro výkon agend na základě pověření vybraných gesčních zákonů (např. zákon o odpadech apod.).**
- 3. Vytvoření platformy/nástroje pro současnou mimoprávní situaci, kdy DSO vykonávají agendy v přenesené působnosti – zavedení tzv. létajícího úředníka.**
- 4. Existence silné poptávky z území:**
  - a)** Iniciativy na podporu meziobecní spolupráce vycházející ze strany stávajících DSO – např. Jihlavská výzva.
  - b)** Systémová podpora činnosti víceúčelových dobrovolných svazků zajišťovaná řadou krajů – např. Středočeský, Královéhradecký, Jihomoravský.
  - c)** Aktivizace DSO prostřednictvím Asociace DSO Středočeského kraje nyní Asociace DSO ČR.
  - d)** „Podpora meziobecní spolupráce včetně jejího systémového financování a legislativního ukotvení“ jako jedna z priorit SMO ČR na období 2021+, výbor SMO ČR pro DSO.

Další schůdek k rozvoji meziobecní spolupráce

Obec

DSO

- Volné hranice.
- Jednoúčelová spolupráce.
- Stávající DSO se neruší

Společenství obcí

- Kvalifikovaná spolupráce.
- Územní pravidla.
- Spolupráce v oblasti veřejné správy.
- Platforma pro další kompetence na základě oborových zákonů.
- Sdílený úředník.

Dobrovolnost

DSO

Územní rozsah

Zpravidla lokální dopad, často sdružuje jen několik obcí, bez územních pravidel.

Cíle

Zpravidla jednoúčelové svazky; některé víceúčelové.

Postavení

- Právní subjektivita (zaměstnanci, majetek aj.)
- Pouze samostatná působnost
- Poradenská činnost
- Fakultativní podpora ze strany krajů

Nepočítá se s dalším rozvojem.

Společenství obcí

Územní rozsah

Mikroregionální záběr, území definované správním obvodem ORP, obec členem pouze jednoho SO.

Cíle

Víceúčelový svazek zaměřený na koordinaci veřejných služeb a všestranný rozvoj území, role ve výkonu veřejné správy.

Postavení

Právní forma jako DSO, ale může navíc ze zákona plnit:

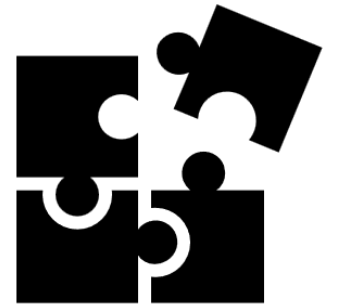
- Výkon správních činností pro členské obce
- Sdílený úředník
- Podpora přeneseného výkonu státní správy na obcích
  - aktuálně kompetence obcí I. typu;
  - od 1. ledna 2025 pak vše s výjimkou kompetencí obcí III. typu
- Sdílení pracovníci (od 1. ledna 2025)
- Sdílení pedagogičtí pracovníci aj. (od 1. ledna 2025)

V budoucnu

- Postavení orgánu veřejné moci → možnost výkonu PP vlastním jménem
- Společná obecní policie
- Systémová podpora ze strany státu
- Kompetence určené zvláštními zákony

Kompetence společenství

- **Právní forma dobrovolného svazku obcí** – tedy všechny práva a povinnosti jako stávající DSO, možnost čerpat dotace pro DSO.
- **Těžiště činnosti by mělo být v samostatné působnosti.**
- Zajišťování **koordinace veřejných služeb** na území členských obcí a **strategického rozvoje** tohoto území.
- **Zpracovává strategii rozvoje společenství obcí**
- Mohou vytvářet (zakládat, zřizovat) další **právnícké osoby** (organizační složky, příspěvkové organizace, s.r.o., akciové společnosti, školské právnícké osoby).

Výkon správních činností sdíleným úředníkem

- Pro výkon správní činnosti (přenesená i samostatná působnost).
- Není to nová vrstva přenesené působnosti – výkon agend jménem konkrétní obce.
- Ve společenství obcí může působit **více sdílených úředníků na plné i částečné úvazky**.
  - **různé kvalifikační požadavky** na výkon konkrétních agend (ZOZ).
  - organizaci práce řeší manažer Společenství
  - není-li určeno jinak, pozici zaměstnavatele vykonává předseda společenství, zaměstnavatelem je Společenství
- Lze **aplikovat pro všechny přenesené agendy obcí mimo agendy ORP**, vyjma volební agendy.
- Nyní možné smluvní plat, nicméně počítá se s úpravou, která stanoví platnost tabulek.
- Principy fungování nutno upravit stanovami nebo smlouvou (např. rozsah agend).
  - Dohoda se pro jednotlivé obce může lišit.
  - Hledí se na něho jako na úředníka obce (vzdělávací povinnosti apod.)
  - Nutno upravit i financování (platba za úkon/převod části příspěvku na výkon státní správy).

Výkon dalších sdílených činností

Novela zákona o obcích, v podobě zákona č.196/2024 Sb., zavedla následující rozšíření:

- Sdílený úředník může vykonávat role spojené s přeneseným výkonem mimo kompetence ORP
  - Vedle jedniček tedy např. stavební úřad, matrika, činnost POÚ.
- Členské obce a jejich organizace mohou využívat sdíleného zaměstnance, např.:
  - Sdílený IT pracovník pro školy v rámci společenství
  - Sdílený pracovník pro správu zeleně.
- Sdílený pedagog (novela zákona o pedagogických pracovnících) např.:
  - Sdílený angličtinář nebo školní psycholog jako zaměstnanec společenství nebo jím zřízené organizace.

Jak ke vzniku přistoupit?

- **Transformací stávajícího dobrovolného svazku obcí – převažující způsob vzniku**

- naplnění zákonných podmínek (územní sladění, úprava členské základny, úprava orgánů), změna stanov

Ministerstvo vnitra může měnit hranice ORP, pokud k tomu existují objektivní důvody (preference vyjížděky) a je to poptáváno ze strany obcí.

- **Vznikem společenství obcí coby nové entity**

- formálně – překlopením stávající jiné formy spolupráce
- reálně na „zelené louce“ – bez dřívější návaznosti

Smlouva o vytvoření společenství obcí spolu se stanovami.

- Registrujícím subjektem je krajský úřad

Územní pravidla pro Společenství

1. Postavení společenství obcí může nabýt svazek obcí, jehož členy
  - a) je **alespoň 15 obcí**, nebo
  - b) jsou alespoň **tři pětiny všech obcí ze správního obvodu** obce s rozšířenou působností, jestliže do tohoto správního obvodu náleží méně než 25 obcí.
2. Členy společenství obcí mohou být pouze **obce nacházející se ve stejném správním obvodu** obce s rozšířenou působností.
3. Obec může být **členem pouze jednoho** společenství obcí.
4. **Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, v němž se nachází**
  - a) nejvýše 40 obcí, může vzniknout jedno 1 společenství obcí,
  - b) 41 až 60 obcí, mohou vzniknout nejvýše 2 společenství obcí,
  - c) 61 až 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 3 společenství obcí a
  - d) více než 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 4 společenství obcí.

Kdo ve Společenství rozhoduje?...starostové

- **Nejvyšším orgánem společenství obcí je shromáždění starostů**
  - složené ze starostů členských obcí;
  - starostu obce zastupuje místostarosta obce, případně starostou určený zástupce z řad členů zastupitelstva obce.
- **V čele shromáždění starostů stojí předseda**, který je statutárním orgánem společenství obcí.
- ***Další doporučené orgány:***
  - Rada – kolektivní výkonný orgán, volený shromážděním starostů z jeho středu,*
  - Kontrolní komise – kontrolní orgán, volený shromážděním starostů,*
  - Manažer společenství obcí – reprezentující administrativní kapacitu.*

Další připravované kompetence společenství

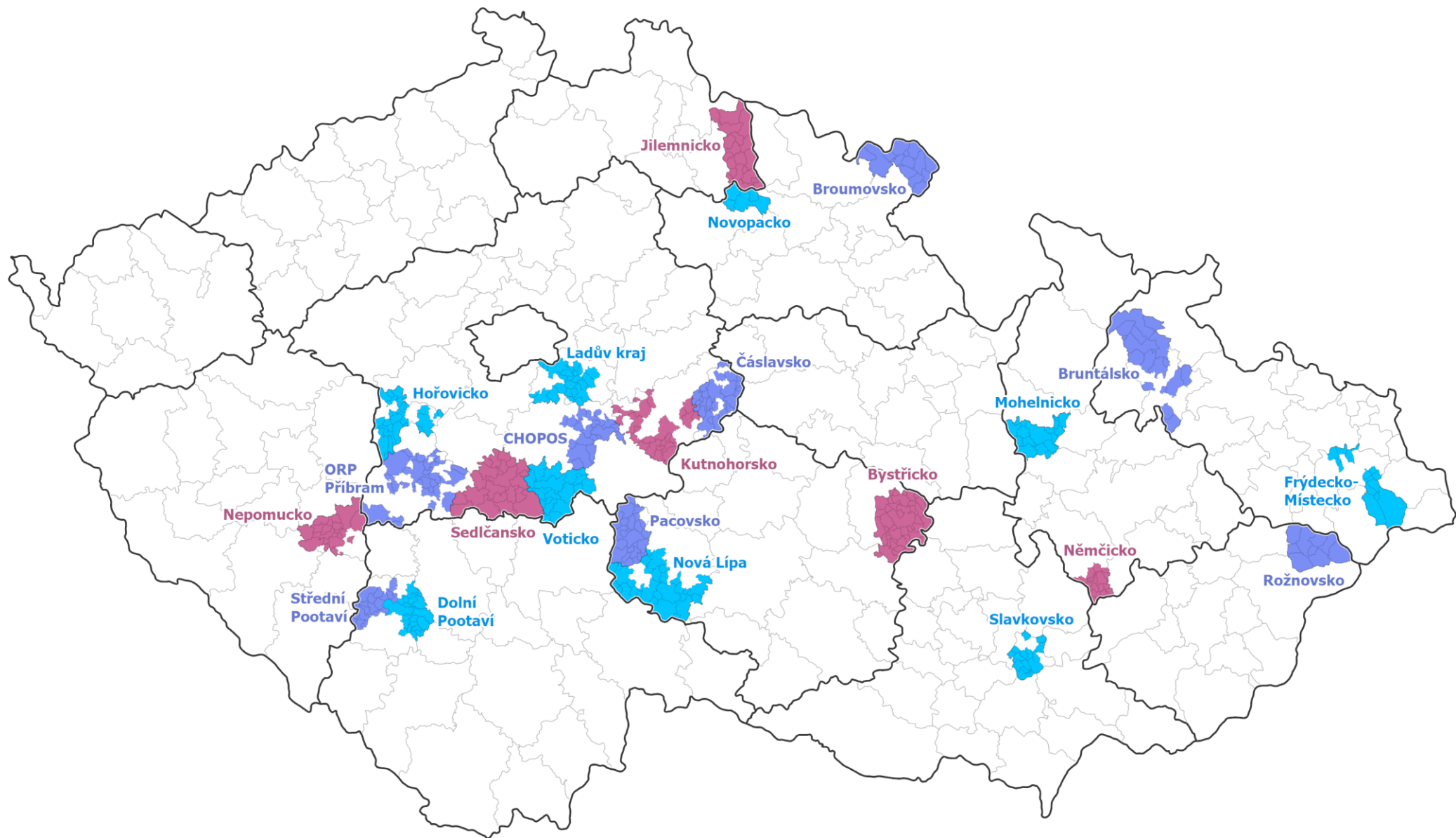
- Posílení postavení společenství obcí v systému veřejné správy, **SO jako orgán veřejné moci**
- Rozšíření okruhu orgánů společenství obcí - **Kancelář a vedoucí kanceláře**
- **Možnost výkonu přenesené působnosti** (např. veřejné opatrovnictví) **vlastním jménem SO**
- Možnost zřídit CzechPoint
- **Možnost zřízení společné obecní policie**
  - SO jako zřizovatel, odpadají veřejnoprávní smlouvy
  - Na území jakékoli obce pouze jedna obecní policie (SO x vlastní x zajištěna VPS)
  - Příjemcem pokut SO
- Možnost pořizovat společný plán dopravní obslužnosti území
- Stabilizace financování, příspěvek na činnost a příspěvek na výkon státní správy za vykonávané agendy.
- Vazba na regionální rozvoj

Financování

- Standardní zdroje DSO – členské příspěvky, příjmy z hospodářské činnosti, převažující financování SO
- Dotace související s realizací konkrétních aktivit (projekty), ideálně preference SO
- **Návrh novely – možnost poskytování příspěvku, státní rozpočet**
  - **Příspěvek na činnost – představa MV profinancování 1 člověka a chodu orgánů**
  - Příspěvek na výkon státní správy (podmíněné výkonem státní správy, výkonové financování), nebude zásadní
- **Přechodný nástroj - dotační titul, k dispozici cca od poloviny února 2025**

Společenství obcí aktuální stav

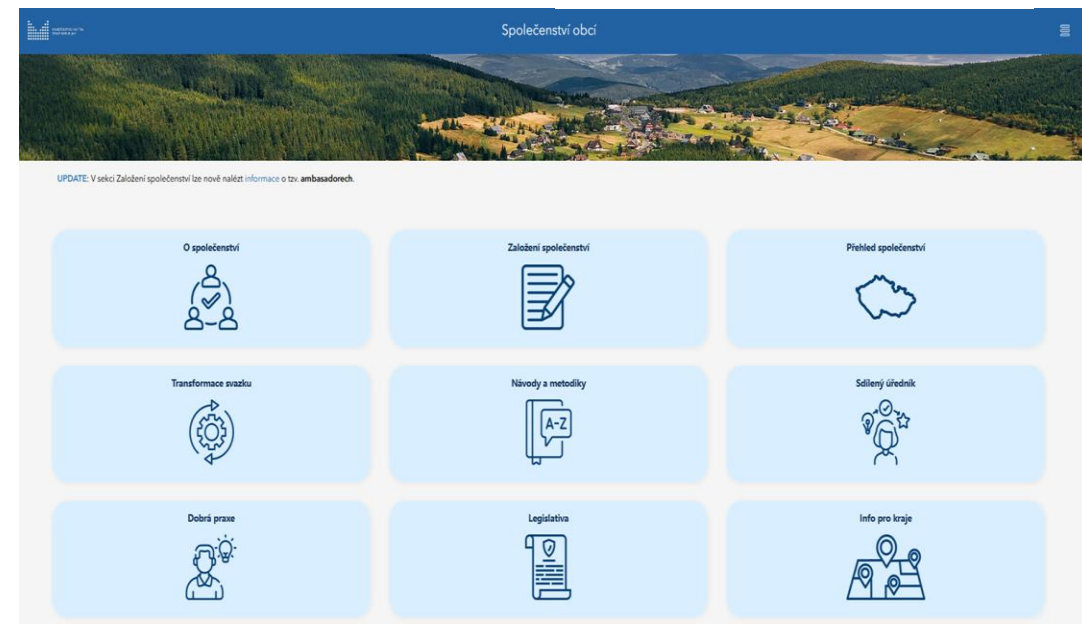
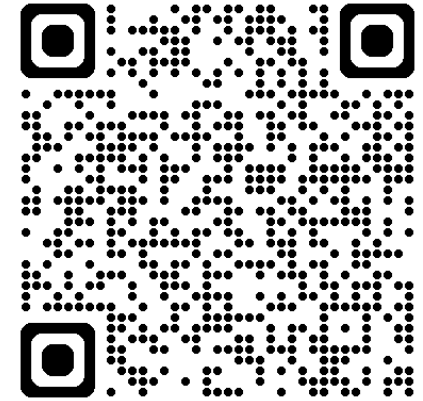
- 23 zapsaných společenství obcí
- Další 2 jsou v procesu a blíží se do finální roviny
- Předpoklad na konci I.Q 2025 kolem 30 společenství
- SO přebírají vzorové stanovy, míra odchylek 10-15 %
- Aktivní podpora ze strany MV, ambasadoři, podpora sdílení příkladů dobré praxe
- Složitější situace v území, kde může vzniknout více společenství obcí
- MV je připraveno vyjít vstříc vzniku SO i změnou správních hranic ORP
- Nutnost dodržení řádného postupu při transformaci, vyřešení členské základny, následně věcná změna stanov
- Výborná spolupráce s kraji přiznávající postavení společenství obcí

Podpora ze strany MV

- Speciální webové stránky: www.spolecenstviobci.gov.cz
  - Vzorové stanovy,
  - Metodický postup vzniku společenství obcí,
  - Metodika činnosti společenství obcí (orgány, sdílený úředník)
  - Vzorová struktura plánovacího dokumentu
  - Vzory pro zápis společenství obcí pro kraje
- **Ambasadoři v jednotlivých regionech**
  - Zajištění přímé komunikace s obcemi a DSO
- **Účast na jednání svazků či setkání starostů**
- **Podpora činnosti krajských úřadů**

Pojďte s námi do toho!

Ing. Marek Jetmar, Ph.D.

Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

Ministerstva vnitra

marek.jetmar@mv.gov.cz